

**POWIATOWY ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADPODSTAWOWCY
IM. JERZEGO SIWIŃSKIEGO W LEGIONOWIE
UL. TARGOWA 73A, 05-120 LEGIONOWO**

**Program wychowawczo - profilaktyczny
do realizacji w latach 2019-2024
w Zespole Szkół Ponadpodstawowych
im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie
*2019-2024***

WSTĘP

Program wychowawczo - profilaktyczny realizowany w Powiatowym Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym i jest dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest

zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględnić zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa.

Wychowanie – to wspieranie w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmocniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (art. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe).

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka powinna wspomagać proces wychowania.

Program wychowawczo – profilaktyczny został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji wychowawczej w szkole. Jest odpowiedzią na potrzeby i problemy uczniów występujących w środowisku szkolnym .

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju, uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym i niebezpiecznym, kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje zachowanie.

Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,

- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, nauczyciele, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, policja, centrum pomocy rodzinie, służba celna)
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu.

Podstawa prawna

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997r. nr 78, poz. 483ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989r. (Dz.U. z 1991r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).

- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r., poz. 467).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 09 sierpnia 2017 w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedago
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej , edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

- Ustawa z dnia 26 października 1982r o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016r. poz.1654, z 2017r. poz.773)

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego jest wsparcie młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym.

Obszary zagrożeń:

Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego opartej na ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego, dyskusji z uczniami w celu rozpoznania ich potrzeb i zagrożeń, rozmów z wychowawcami i nauczycielami wyróżniono najbardziej ryzykowne, powtarzające się zachowania uczniów na terenie szkoły i poza nią, będące zagrożeniem dla spójnego przebiegu wychowania i edukacji młodzieży oraz ich bezpieczeństwa.

- Nieregularne uczęszczanie uczniów na zajęcia lekcyjne, niska motywacja uczniów do nauki;
- Występowanie niewłaściwych postaw i zachowań u młodzieży; liczne konflikty rówieśnicze, wyśmiewanie, dokuczanie, brak szacunku do osób dorosłych;
- Słabo rozwinięte umiejętności społeczne - komunikacja, radzenie sobie z emocjami, radzeniem sobie ze stresem, niska samoocena;
- Palenie e - papierosów przez uczniów i skłonności do spożywania alkoholu. Wysokie ryzyko zażywania substancji psychoaktywnych;
- Nadmierne i niewłaściwe korzystanie z multimedialnych;

- Słaba wiedza specjalistyczna na temat odpowiedzialności karnej nieletnich.

Strategia wychowawczo - profilaktyczna będzie realizowana w oparciu o treści, zakładające rozwój ucznia w sferach;

- fizycznej - ukierunkowanej na zdobywaniu przez ucznia wiedzy i umiejętności prowadzenia zdrowego stylu życia,
- psychicznej - ukierunkowanej na zbudowaniu i utrzymaniu równowagi psychicznej
- społecznej - ukierunkowanej na kształtowanie postaw społecznie pożądanych.

Program wychowawczo - profilaktyczny obejmuje w szczególności cztery obszary oddziaływań:

- edukację zdrowotną
- profilaktykę uzależnień,
- przeciwdziałanie negatywnym i ryzykownym zachowaniom młodzieży,
- doskonalenie kompetencji społecznych.

Treści i działania o charakterze wychowawczo – profilaktycznym.

1. Edukacja zdrowotna

Zadanie	Sposób realizacji
Propagowanie zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none">- Propagowanie systematycznych badań.- Mistrzostwa szkoły w rozgrywkach szachowych.
Propagowanie aktywności fizycznej i	<ul style="list-style-type: none">- Międzyszkolne zawody w lekkoatletyce i rowerowe.- Mistrzostwa szkoły w tenisie stołowym, piłce koszykowej.- Międzyszkolne zawody sportowe.- Dostęp do sali gimnastycznej podczas przerw.- Udział w międzyszkolnych zawodach.
Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie chorobom zakaźnym.	<ul style="list-style-type: none">- Zajęcia warsztatowe dotyczące problematyki HIV/AIDS.
Profilaktyka zaburzeń żywieniowych, promocja zdrowego odżywiania.	<ul style="list-style-type: none">- Zajęcia edukacyjne na temat skutków niewłaściwego odżywiania, w tym chorób cywilizacyjnych: anoreksja, otyłość, cukrzyca.
Profilaktyka i promocja zdrowia psychicznego.	<ul style="list-style-type: none">- Jak rozpoznać i poradzić sobie z depresją - warsztaty z elementami wykładu dla uczniów.Zapobieganie depresji - warsztaty z elementami wykładu dla rodziców

	- Spotkania indywidualne dla uczniów z obniżonym nastrojem.
--	---

2. Profilaktyka uzależnień

Zadanie	Sposób realizacji
Zapoznanie uczniów z rodzajami uzależnień i wynikających z nich zagrożeń. Wpływ substancji psychoaktywnych na życie rodzinne.	<ul style="list-style-type: none"> - Cykl prelekcji edukacyjnych prowadzonych przez funkcjonariusza policji. - Spotkania edukacyjne dla rodziców na temat substancji psychoaktywnych. - Dyskusje klasowe (godziny wychowawcze, spotkania z pedagogiem/psychologiem) na temat substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z ich spożywania. - Indywidualna opieka nad uczniami uzależnionymi oraz z grupy ryzyka (profilaktyka selektywna i wskazująca). - Ukazanie perspektywy zdrowego życia i dróg do satysfakcji osobistych bez zażywania substancji psychoaktywnych - warsztaty aktywizujące.
Fonoholizm.	Fonoholizm - analiza teoretyczna zjawiska; czym jest i jak mu przeciwdziałać - cykl spotkań

	edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów filmowych.
--	---

3. Przeciwdziałanie negatywnym i ryzykownym zachowaniom młodzieży.

Zadanie	Sposób realizacji
Profilaktyka selektywna zachowań ryzykownych.	<ul style="list-style-type: none"> - Uwarunkowania i konsekwencje zachowań ryzykownych - spotkania edukacyjne, dyskusje. - Zapobieganie zachowaniom autodestrukcyjnym – prelekcje z technikami aktywizującymi.
Program poprawy frekwencji uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> - Podejmowanie działań ukierunkowanych na poprawę frekwencji uczniów, np. rozmowy z rodzicami, rozmowy z uczniami.
Przeciwdziałanie agresji i przemocy.	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania edukacyjne dotyczące odpowiedzialności karnej nieletnich prowadzone przez specjalistów. - Przyczyny agresji wśród młodzieży - prelekcje z wykorzystaniem metod aktywizujących uczniów. - Zjawisko mobbingu (przemocy psychicznej) - spotkania edukacyjne. - Konsekwentne reagowanie na przejawy agresji i niewłaściwe zachowania.

<p>Profilaktyka poruszania się w cyberprzestrzeni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno - komunikacyjnych, bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji - spotkania edukacyjne, warsztaty. - Zjawisko przemocy rówieśniczej z wykorzystaniem nowych technologii informacyjnych - spotkania edukacyjne z wykorzystaniem metod aktywizujących. - Spotkania edukacyjne dla uczniów dotyczące bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i odpowiedzialności karnej wynikającej z niewłaściwego korzystania z internetu prowadzone przez specjalistów. - Spotkania informacyjne z funkcjonariuszem policji poruszające problematykę cyberprzemocy, zagrożeń wynikających z niewłaściwego użytkowania internetu.
--	--

4.Kompetencje społeczne.

Zadanie	Sposób realizacji
Komunikacja interpersonalna.	<ul style="list-style-type: none"> - Techniki skutecznej komunikacji, kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się - spotkania edukacyjne z elementami warsztatów. - Trening Umiejętności Społecznych.
Wzmacnianie relacji rówieśniczych.	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia integracyjne. - Trening Umiejętności Społecznych.

Propagowanie mediacji jako sposobu rozwiązywania konfliktów.	- Zapoznanie uczniów z mediacją jako metodą rozwiązywania sporów - zajęcia warsztatowe.
Asertywność.	- Trening umiejętności asertywnego wyrażenia własnych potrzeb.
Komunikacja bez przemocy jako metoda zapobiegania konfliktom.	-Konstruktywne wyrażanie złości – warsztaty. Sposoby rozwiązywania konfliktów – warsztaty.
Przygotowanie do radzenia sobie ze stresem.	- Stres i techniki redukcji stresu - zajęcia warsztatowe.
Autoprezentacja.	- Przygotowanie CV. - Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.
Samooceńca (poczucie własnej wartości i tożsamości).	- Poznanie swoich kompetencji. - Nauka przyjmowania komplementów i krytyki. - Samoakceptacja.

Zadania i obowiązki podmiotów realizujących program

Istotą działań wychowawczych szkoły jest współdziałanie wszystkich, którzy mają kontakt z uczniem: dyrekcji, nauczycieli, psychologa, pedagoga oraz innych pracowników szkoły. Wychowywanie obejmuje człowieka we wszystkich sferach jego osobowości.

Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,

- dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, o kształtowanie twórczej atmosfery pracy w szkole,
- wspiera finansowo i organizacyjnie działania profilaktyczne w środowisku szkolnym,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- kontroluje wypełnianie przez uczniów obowiązku szkolnego,
- organizuje szkolenia dla nauczycieli,
- dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły, nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,

Nauczyciele:

- uczą poszanowania godności każdego człowieka, szacunku,
- kierują się we wszystkich swoich działaniach prawdą,
- uczą rozróżnienia dobra i zła, umacniają w młodym człowieku dobro,
- uczą miłości do kraju ojczystego, tradycji i szeroko pojętej kultury narodowej,
- reagują na wszelkie przejawy niewłaściwego zachowania uczniów, zarówno w szkole jak i poza nią,

- troszczą się o atmosferę otwartości, życzliwości, dialogu,
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu trudności i niepowodzeń szkolnych,
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań.

Wychowawcy:

- planują pracę wychowawczą na rok szkolny i cały cykl kształcenia,
- integrują zespół klasowy,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- zapoznają swoich wychowanków i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami,
- reagują na zaniedbywanie obowiązków szkolnych,
- prowadzą rozmowy wychowawcze na temat zadań rodziny, jako ważnej wartości w życiu człowieka
- diagnozują problemy wychowawcze swoich wychowanków i podejmuje działania zmierzające do ich pozytywnego rozwiązania,
- współpracują z pedagogiem i psychologiem szkolnym,
- nawiązują kontakt z rodzicami i współpracuje z nimi, diagnozuje środowisko rodzinne wychowanków,
- współpracują z nauczycielami poszczególnych przedmiotów dla uzyskania właściwych efektów dydaktyczno- wychowawczych.

Pedagog / psycholog:

- diagnoza uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie uczniów;
- diagnozuje sytuacje wychowawcze w szkole,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach do rozpoznanych potrzeb,
- podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki, zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów, współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- inicjuje i prowadzi działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny, uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę, zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- mają prawo do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniemami,

- współpracują z wychowawcą klasy, pedagogiem i psychologiem.

Procedury interwencyjne

Procedura postępowania, gdy uczeń jest agresywny

1. Zdecydowane i stanowcze przerwanie agresji.
2. Zabezpieczenie nienaruszalności fizycznej i poszanowania godności ucznia.
3. Wezwanie wychowawcy, psychologa lub pedagoga.
4. Powiadomienie dyrektora.
5. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji przez dyrektora o dalszych działaniach (powiadomienie rodziców i Policji).
6. Diagnoza psychologiczno – pedagogiczna ucznia (zdiagnozowanie problemu) i udzielenie pomocy.
7. Nałożenie kary zgodnie ze Statutem Szkoły.

Procedura postępowania, gdy uczeń przeszkadza w prowadzeniu lekcji (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników i nauczyciela, głośne rozmowy, chodzenie po sali, niewykonywanie poleceń nauczyciela).

1. Nauczyciel uczący powiadamia wychowawcę klasy.
2. Wychowawca podejmuje działania wobec ucznia (rozmowy, zachęty, naganę); jeżeli nie przynosi to pożądanych efektów:
3. Wychowawca zawiadamia psychologa i pedagoga.
4. Pedagog lub psycholog prowadzi diagnozę psychologiczno – pedagogiczną i udziela pomocy (współpracuje z rodzicami); jeżeli nie przynosi to pożądanych skutków pedagog lub psycholog, w porozumieniu z wychowawcą klasy powiadamiają dyrektora.
5. Dyrektor udziela kary zgodnie z zapisami w Statucie Szkoły.

Procedura postępowania, gdy jest podejrzenie, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, lub posiada substancję przypominającą narkotyki

1. Odizolowanie ucznia od reszty uczniów.
2. Zapewnienie nadzoru nad uczniem.
3. Powiadomienie dyrektora.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji przez dyrektora o dalszych działaniach (powiadomienie rodziców i policji).
5. Diagnoza psychologiczno – pedagogiczna ucznia (zdiagnozowanie problemu), udzielenie pomocy, skierowanie do odpowiedniej placówki terapeutycznej.
6. Wezwanie ucznia do zaniechania negatywnego zachowania.
7. Nałożenie kary zgodnie z zapisami w Statucie.

Procedura postępowania wobec ucznia zagrożonego zachowaniem suicydalnym „S”: zamachem samobójczym lub samouszkodzeniem

1. Nauczyciel, który powziął informację o zagrożeniu czynem samobójczym lub samouszkodzeniem informuje o trudnej sytuacji ucznia wychowawcę i pedagoga lub psychologa .
2. Wychowawca zawiadamia rodzica ucznia oraz dyrektora i ustala spotkanie, w którym uczestniczy rodzic, wychowawca / pedagog /psycholog / dyrektor.
3. Rodzic ucznia jest informowany o trudnej sytuacji dziecka oraz konieczności korzystania z pomocy psychologicznej w szkole lub poradni psychologiczno – pedagogicznej.
4. Nauczyciele obserwują ucznia, usuwają z jego otoczenia wszystkie przedmioty mogące ułatwić próbę S, zapewniają ucznia o swojej życzliwości i uwadze.
5. Wychowawca / pedagog /psycholog / dyrektor dba o to by uczeń, co do którego istnieje zagrożenie zamachu samobójczego lub samouszkodzenia, był przekazany po zakończeniu pobytu w szkole, pod opiekę rodzica lub osoby pełniącej wobec ucznia rolę rodzica.
6. W razie wysokiego stopnia zagrożenia wystąpieniem zachowania suicydalnego (szczegółowe plany samobójcze, determinacja lub apatia ucznia, zubożenie, brak nawiązania rozmowy i współpracy z nauczycielami) wychowawca lub pedagog lub psycholog lub dyrektor zawiadamia służby ratownicze (tel. 112) o zagrożeniu zamachem samobójczym lub samouszkodzeniem ucznia.

7. Pedagog lub psycholog sporządza notatkę ze zdarzenia i przechowuje ją w dokumentacji psychologiczno – pedagogicznej dotyczącej ucznia.